

HIV/AIDS NEDİR?

Dr. Aygen Tümer

e-mail: atumer@hacettepe.edu.tr

İlk defa 1981 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde cinsel yönelimi homoseksüel olan erkeklerde ve Haiti'den gelen göçmenlerde ender rastlanan *Pnömocystitis carinii jiroveci pnömonisi* (PCP) ve Kaposi sarkomu (KS) vakalarının tespit edilmesi ile AIDS hastalığı tanımlanmıştır. Bu enfeksiyonlar tedaviye iyi cevap vermemekte ve hastalık ölümle sonuçlanmaktaydı. Araştırmacılar bu hastalığın daha önce literatürde rastlanmayan yeni bir hastalık olduğu konusunda birleşerek bu yeni hastalığa "AIDS" (Akkiz İmmün Yetmezlik Sendromu, **A**cquired **I**mmune **D**eficiency **S**yndrom) adını vermişlerdir. 1983 yılında AIDS'e neden olan virüs HIV (İnsan İmmün Yetmezlik Virüsü, **H**uman **I**mmunodeficiency **V**irus) izole edilmiş olup, bu virüs vücudun savunma gücünü zayıflatmakta, yıkmakta ve normal koşullarda tedavi edilebilen hastalıklar, savunma gücü yetersiz kaldığından tedavi edilememektedir.

DÜNYADA HIV/AIDS

DSÖ, (Dünya Sağlık Örgütü) Aralık 2014 verilerine göre dünyada 35 milyon HIV infekte kişi olduğunu ve hastalığın tanımlandığı 1981 yılından beri 39.1 milyon kişinin hayatını bu hastalıktan kaybettiğini bildirmektedir.

HIV/AIDS ile yaşayanlar

Toplam	35 (33.2-37.2) milyon
Erişkin	31.8 (30.1-33.7) milyon
Kadın	16 (15.2-16.9) milyon
15 yaş altı	16 (15.2-16.9) milyon

2013 yılında HIV infekte yeni vakalar

Toplam	2.1 (1.9-2.4) milyon
Erişkin	1.9 (1.7-2.1) milyon
15 yaş altı	240 000 (210 000-280 000)

2013 yılında HIV/AIDS hastalığından ölenler

Toplam	1.5 (1.4-1.7) milyon
Erişkin	1.3 (1.2-1.5) milyon
15 yaş altı	190 000(170 000-220 000)

TÜRKİYE'DE HIV/AIDS

Tüm dünyada HIV/AIDS vakalarının hızla arttığı gözlenirken Türkiye'nin bu salgının dışında kalması beklenmemektedir. Ülkemizde ilk defa 1985 yılında üç HIV/AIDS hastası bildirilmiş, daha sonra her yıl vaka sayılarında giderek artma gözlenmiştir. 1991 yılına kadar her yıl 30'lu rakamlarda olan yeni hasta sayıları, 2000'li yılların başından itibaren 150-200, 2005 yılından beri 300-350, 2011 yılı içinde 700-750 ve 2012 yılından beri ise 1000 rakamının üzerine yeni hasta sayısı yükselmiştir. T.C. Sağlık Bakanlığı Haziran 2014 verileri ise sadece 2014 yılı ilk 6 ayı içinde tanı konmuş yeni 632 vakayı göstermektedir ki, bu sayı hastalığın tanımlandığı yıldan beri en yüksek hasta sayısı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ülkemizde T.C. Sağlık Bakanlığı Haziran 2014 verilerine göre 8238 HIV/AIDS hastası vardır. Kişi virüsü eğer korunmasız yapılan cinsel temas ile aldı ise, hastalığın hiçbir belirti, bulgu vermeyen ortalama 8-10 yıl gibi süresinin olması, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar konusunda kişilerin sağlık kurumlarına yeterli başvurularının olmamaları, kayıt sistemlerinin yeterli çalışmaması bu sayının gerçekleri yansıtmadığını düşündürmektedir. HIV enfeksiyonuna ülkemizde en sık 20-49 yaş arası ve erkeklere %85, kadınlara %15 oranında rastlanmaktadır.

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI HIV/AIDS VERİ TABLOLARI

EKİM 1985 – HAZİRAN 2014

TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU,

BULAŞICI HASTALIKLAR DAİRE BAŞKANLIĞI,

ZÜHREVİ HASTALIKLAR BİRİMİ

TÜRKİYE'DE BİLDİRİLEN AIDS VAKA VE TAŞIYICILARININ YILLARA GÖRE DAĞILIMI

YILLAR	HIV(+)	AIDS	TOPLAM
1985	0	3	3

1986	1	1	2
1987	32	8	40
1988	21	11	32
1989	22	11	33
1990	23	13	36
1991	27	24	51
1992	36	29	65
1993	47	33	80
1994	48	35	83
1995	59	28	87
1996	92	35	127
1997	95	38	133
1998	82	42	124
1999	89	28	117
2000	111	46	157
2001	137	45	182
2002	136	41	177
2003	136	46	182
2004	175	58	233
2005	246	46	292
2006	253	44	297
2007	345	24	369
2008	390	53	443
2009	437	66	503
2010	516	73	589
2011	632	78	710
2012	973	95	1068
2013	1280	111	1391
2014*	600*	32*	632*
TOPLAM	7041	1197	8238

* İlk 6 aylık verilerdir.

**TÜRKİYE'DE 2013 YILINDA BİLDİRİLEN HIV/AIDS VAKALARININ YAŞ VE CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI,
(01 OCAK 2013 – 31 ARALIK 2013)**

YAŞ GRUPLARI	ERKEK	KADIN	TOPLAM
0	4	3	7
1-4	2	1	3
5-9	2	1	3
10-14	1	-	1
15-19	17	4	21
20-24	127	32	159

25-29	211	36	247
30-34	198	34	232
35-39	170	47	217
40-49	256	53	309
50-59	114	19	133
60+	40	19	59
TOPLAM	1142	249	1391

**TÜRKİYE’DE 2013 YILINDA BİLDİRİLEN HIV/AIDS VAKALARININ OLASI BULAŞMA YOLUNA GÖRE DAĞILIMI,
(01 OCAK 2013 – 31 ARALIK 2013)**

OLASI BULAŞMA YOLU	TOPLAM VAKA
Heteroseksüel cinsel ilişki	448
Homoseksüel /biseksüel cinsel ilişki	201
Damar içi madde bağımlılığı	11
Nozokomiyal bulaşma	6
Anneden bebeğe geçiş	10
Bilinmeyen	715
TOPLAM	1391